

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 149/2010-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. mája 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnostiach V. D. a M. D., I. P. a E. P., J. K. a I. K., M. R. a D. R., L. S. a J. S. a K. T. a M. T., všetci bytom B., zastúpených advokátkou JUDr. K. U., B., ktorými namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000, za účasti Okresného súdu Banská Bystrica, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. D. a M. D., I. P. a E. P., J. K. a I. K., M. R. a D. R., L. S. a J. S. a K. T. a M. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000 porušené boli.

2. V. D. a M. D., I. P. a E. P., J. K. a I. K., M. R. a D. R., L. S. a J. S. a K. T. a M. T. priznáva finančné zadost'učinenie každému v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré im je Okresný súd Banská Bystrica povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Banská Bystrica je povinný uhradiť V. D. a M. D., I. P. a E. P., J. K. a I. K., M. R. a D. R., L. S. a J. S. a K. T. a M. T. trovy konania v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. K. U., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnostiam nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 22. a 23. marca 2010 doručené s'ťažnosti V. D. a M. D., I. P. a E. P., J. K. a I. K., M. R. a D. R., L. S. a J. S. a K. T. a M. T., všetci bytom B. (ďalej len „s'ťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. K. U., B., ktorými namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000.

Z obsahu s'ťažností vyplýva, že s'ťažovatelia spolu s ďalšími žalobcami podali okresnému súdu 17. marca 2000 žalobu o uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu proti žalovanej J., spol. s r. o. (ďalej len „žalovaná“). V priebehu konania

sťažovatelia spolu s ďalšími žalobcami zmenili požadovaný petit tak, že sa domáhali nahradenia prejavu vôle žalovanej na uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva bytov.

Sťažovatelia v sťažnostiach uvádzajú chronologický prehľad úkonov okresného súdu a účastníkov konania v predmetnej veci. Z tohto prehľadu okrem iného vyplýva, že okresný súd vo veci už rozhodol rozsudkom z 2. apríla 2003; toto rozhodnutie okresného súdu ale bolo zrušené uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Co 33/06-841 z 28. júna 2006. Následne 29. júna 2006 Okresný súd Bratislava I vyhlásil konkurz na majetok žalovanej. Dňa 7. februára 2007 okresný súd oznámil sťažovateľom, že konanie bolo prerušené z dôvodu vyhlásenia konkurzu. Ostatným úkonom okresného súdu vo veci podľa tvrdenia sťažovateľov bol prípis zo 7. apríla 2009 adresovaný Okresnému súdu Bratislava I, ktorým okresný súd žiadal o vyjadrenie, či konkurzné konanie týkajúce sa žalovanej už bolo skončené.

Sťažovatelia doručili predsedovi okresného súdu 24. júla 2009 sťažnosť na prietahy v konaní, v ktorej okrem iného tvrdili, že podľa ich názoru v danom prípade nie je daný dôvod na prerušenie konania v zmysle § 47 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“). Prípisom sp. zn. Spr 3035/2009 zo 7. augusta 2009 predseda okresného súdu oznámil sťažovateľom, že v konaní boli zistené prietahy a sťažnosť považuje za dôvodnú. Podľa názoru predsedu okresného súdu je predmetné konanie prerušené v súlade so zákonom o konkurze. V tejto súvislosti tiež uviedol, že „... *ak ste mali iný právny názor, mohli ste tento produkovať v rámci konania. Súd by sa takýmto vyjadrením odlišného právneho názoru zaoberal, čo sa však nestalo. Súd nemal vedomosť o právnych názoroch vyšších súdov tak, ako ich uvádzate v sťažnosti. Pre ochranu práv účastníkov sa súd následne s týmito rozhodnutiami oboznámi a zaujme k nim právny názor, ktorý v rámci konania oznámi účastníkom konania.*“.

Sťažovatelia zhodne v každej zo sťažností žiadajú, aby ústavný súd o nich rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000 bolo porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikáže okresnému súdu, aby v tomto konal bez zbytočných prieťahov a prizná sťažovateľom v rámci každej sťažnosti spoločne a nerozdielne finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €. Zároveň sťažovatelia žiadajú o priznanie úhrady trov konania pred ústavným súdom v sume 254,88 €, a to v rámci každej sťažnosti spoločne a nerozdielne.

Ústavný súd sťažnosti sťažovateľov po ich predbežnom prerokovaní uznesením č. k. IV. ÚS 149/2010-9 z 1. apríla 2010 prijal na ďalšie konanie a zároveň ich spojil na spoločné konanie podľa § 112 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v spojení s § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Po prijatí sťažností na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnostiam. Právna zástupkyňa sťažovateľky a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľov a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril v prípise sp. zn. Spr 4014/2010 z 21. apríla 2010, v ktorom po chronologickom prehľade procesných úkonov okresného súdu v predmetnom konaní s odkazom na vyjadrenie zákonného sudcu konštatoval, že *„vo veci sp. zn. 13 C 53/2000 nedošlo k prieťahom v konaní a súd vo veci konal plynule“*. Podľa predsedu okresného súdu *„Dĺžka konania je zapríčinená väčším počtom účastníkov, množstvom listinných dôkazov predložených v konaní a taktiež to, že účastníci konania*

niekoľkokrát menili žalobný petit. Odporca je od 29. 06. 2006 v konkurze, ktorý nie je doposiaľ právoplatne skončený. Od tohto dátumu je konanie v zmysle § 47 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. prerušené, pretože predmet sporu sa týkal majetku podliehajúcemu konkurzu patriaceho úpadcovi, o čom svedčia aj konania vedené na Okresnom súde Bratislava, vo veciach o vylúčení vecí z konkurznej podstaty, ktoré taktiež nie sú právoplatne skončené. V žalovanej veci teda od 29. 06. 2006 neplynuli procesné lehoty a až do právoplatného skončenia konkurzného konania nie je možné v tejto veci pokračovať.“.

Právna zástupkyňa sťažovateľov v liste z 29. apríla 2010 na výzvu ústavného súdu zaujala stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu, v ktorom vo vzťahu k tvrdeniu predsedu okresného súdu obsiahnutom v jeho prípise z 21. apríla 2010 poukazuje na jeho písomnú odpoveď na sťažnosť sťažovateľov na prietahy v konaní zo 7. augusta 2009, v ktorej vyhodnotil sťažnosť ako dôvodnú, a v tejto súvislosti uvádza, že „*Sťažovatelia trvajú na všetkých dôvodoch, pre ktoré bola sťažnosť podaná a navrhujú, aby Ústavný súd Slovenskej republiky prijal nález v rozsahu sťažnosti prijatej uznesením č. IV. ÚS 149/2010.*“.

II.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 53/2000 ústavný súd zistil tento priebeh namietaného konania:

- sťažovatelia spolu s ďalšími žalobcami podali 17. marca 2000 okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáhali uloženia povinnosti žalovanej uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytov a spoluvlastníckeho podielu na pozemku,
- okresný súd vyzval 21. marca 2000 žalovanú, aby sa vyjadrila k žalobe,
- uznesením sp. zn. 13 C 53/00 z 30. júna 2000 vydal okresný súd na návrh žalobcov predbežné opatrenie, ktorým zakázal žalovanej nakladať so spornými nehnuteľnosťami (predmetné uznesenie okresný súd opravil uznesením z 8. augusta 2000), spis bol po odvolaní žalovanej predložený krajskému súdu,

- krajský súd uznesením sp. zn. 16 Co 2173/00 z 29. septembra 2000 zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu tak, že návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol,

- okresný súd 11. decembra 2000 nariadil termín pojednávania na 5. február 2001, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu úpravy petitu žalobcami,

- podaním doručeným okresnému súdu 22. februára 2001 žalobcovia zmenili žalobný petit a domáhali sa nahradenia prejavu vôle žalovaného (zatiaľ však bez doloženia konkrétneho znenia zmlúv, ktoré sa zaviazali doručiť dodatočne),

- sťažovatelia doručili okresnému súdu 27. apríla 2001 podanie, ktorého súčasťou bolo konkrétne znenie zmluvy, ktorá má byť súčasťou požadovaného rozsudku,

- podaním doručeným okresnému súdu 30. mája 2001 došlo k rozšíreniu žaloby o ďalších žalobcov a k zmene petitu,

- okresný súd prípisom z 1. júna 2001 vyzval žalovaného, aby sa vyjadril ku zmene žaloby (výzvu zopakoval 9. júla 2001),

- dňa 15. októbra 2001 okresný súd nariadil termín pojednávania na 7. november 2001, na ktorom pripustil do konania ďalších žalobcov (v 3. až 36. rade) a pojednávanie odročil na neurčito na účely doplnenia dokazovania,

- žalobcovia doručili okresnému súdu 23. januára 2002 upresnenie a doplnenie žaloby,

- pokynom z 19. júna 2002 okresný súd zisťoval stav konaní vedených žalovanou proti žalobcom o vypratanie sporných nehnuteľností,

- 29. júla 2002 okresný súd nariadil termín pojednávania na 28. október 2002, ktoré bolo odročené na neurčito na účely doplnenia dokazovania,

- podaním doručeným okresnému súdu 28. októbra 2002 žalobcovia upresnili petit,

- 10. februára 2003 okresný súd nariadil termín pojednávania na 2. apríl 2003, na ktorom pripustil zmenu žaloby a po skončení dokazovania vyhlásil rozsudok, ktorým žalobe vyhovel, pričom na základe fikcie doručenia právnomu zástupcovi žalovanej považoval rozsudok za právoplatný k 29. júlu 2003,

- žalovaná podala proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 13 C 53/00 z 2. apríla 2003 odvolanie z 5. augusta 2003, pričom právny zástupca žalovanej podaním doručeným okresnému súdu 6. septembra 2003 požiadal o odpustenie zmeškania odvolacej lehoty

tvrdiac, že v čase doručovania rozsudku okresného súdu bol na dovolenke v Taliansku, a preto nebolo možné aplikovať fikciu doručenia v zmysle § 47 ods. 2 poslednej vety OSP,

- uznesením č. k. 13 C 53/00-601 z 24. novembra 2003 okresný súd zamietol návrh žalovanej na odpustenie zmeškania lehoty,

- na základe dožiadania krajského súdu (v súvislosti so sťažnosťou žalovanej pre nezákonný postup pri správoplatnení rozsudku sp. zn. 13 C 53/00 z 2. apríla 2003) okresný súd predložil 25. novembra 2003 spis krajskému súdu,

- krajský súd vrátil spis okresnému súdu 2. decembra 2003 spolu so svojou odpoveďou na sťažnosť žalovanej, v ktorej je okrem iného uvedené, že „*Vec bude predložená krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní odporcu, proti rozsudku z 2. 4. 2003, ktorý posúdi, či odvolanie bolo podané včas...*“ (spis bol opätovne predložený krajskému súdu 16. decembra 2003),

- krajský súd uznesením sp. zn. 17 Co 391/03 z 28. januára 2004 zrušil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu žalovanej na odpustenie zmeškania lehoty a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (spis bol okresnému súdu vrátený 10. februára 2004),

- okresný súd 23. februára 2004 nariadil termín výsluchu právneho zástupcu žalovanej v súvislosti s okolnosťami doručovania rozsudku na 27. február 2004, ktorý po zmene termínu uskutočnil 24. marca 2004,

- okresný súd dožiadaním z 18. júna 2004 požiadal Okresný súd Bratislava I o vykonanie výsluchu doručovateľky, ktorý urgoval 3. augusta 2004 a 29. októbra 2004,

- Okresný súd Bratislava I zaslal okresnému súdu 2. novembra 2004 zápisnice o výsluchu doručovateľky,

- uznesením okresného súdu č. k. 13 C 53/00-704 z 27. mája 2005 bol zamietnutý návrh žalovanej na odpustenie zmeškania lehoty, keďže k zmeškaniu lehoty na podanie odvolania podľa jeho záverov v skutočnosti nedošlo,

- proti uzneseniu okresného súdu č. k. 13 C 53/00-704 z 27. mája 2005 podala odvolanie 29. júna 2005 jedna zo žalobkýň,

- spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní 1. augusta 2005, ktorý uznesením sp. zn. 17 Co 251/05 zo 17. augusta 2005 odvolanie žalobkyne odmietol a spis vrátil okresnému súdu 23. augusta 2005,

- na základe odvolania žalovanej proti rozsudku sp. zn. 13 C 53/00 z 2. apríla 2003 bol spis predložený 13. októbra 2005 krajskému súdu, ktorý ho 25. novembra 2005 vrátil ako predčasne predložený z dôvodu, že okresný súd nesprávne vyrubil súdny poplatok za odvolanie, pričom krajský súd zároveň vytkol okresnému súdu, že dosiaľ nerozhodol o späťvzatí žaloby žalobcami v 1. a 2. rade, a uložil mu zabezpečiť úmrtný list žalobcu G. B.,

- uznesením č. k. 13 C 53/00-773 z 23. decembra 2006 okresný súd zastavil konanie vo vzťahu k žalobcom 1. a 2. rade a 3. februára 2006 spis opätovne predložil krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovanej proti rozsudku okresného súdu,

- žalovaná vzniesla 14. marca 2006 námietku zaujatosti všetkých sudcov krajského súdu, krajský súd preto pojednávanie konané 15. marca 2006 odročil na neurčito a 1. júna 2006 predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o námietke zaujatosti,

- najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Nc 16/2006 zo 6. júna 2006 rozhodol, že členovia odvolacieho senátu krajského súdu nie sú vylúčení,

- krajský súd uznesením č. k. 15 Co 33/06-841 z 28. júna 2006 zrušil rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie, pričom zároveň rozhodol o pripustení späťvzatia žaloby žalobkyňou v 7. rade a žalobkyňou v 24. rade a v tejto časti konanie zastavil (spis bol vrátený okresnému súdu 9. augusta 2006),

- uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 2 K 15/2006 z 29. júna 2006 bol vyhlásený konkurz na majetok žalovanej, pričom túto skutočnosť oznámila okresnému súdu aj žalovaná podaním z 12. júla 2006 a žiadala konanie prerušiť,

- okresný súd výzvou z 20. novembra 2006 požiadal správcu konkurznej podstaty žalovanej o vyjadrenie, či podáva návrh na pokračovanie v namietanom konaní v zmysle § 47 ods. 3 zákona o konkurze (negatívna odpoveď bola doručená 29. novembra 2006),

- prípisom zo 4. decembra 2006 okresný súd oznámil účastníkom, že konanie vedené pod sp. zn. 13 C 53/00 je prerušené podľa § 41 ods. 1 zákona o konkurze,

- dňa 22. decembra 2006 podali žalobcovia v novom konaní návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhali, aby žalovanej a správcovi konkurznej podstaty bolo zakázané nakladať s majetkom žalovanej (vec bola vedená pod sp. zn. 15 C 222/2006 a 2. januára 2007 spojená so skôr začatou vecou vedenou pod sp. zn. 13 C 53/2000),

- okresný súd 30. apríla 2007 vyzval správcu konkurznej podstaty žalovanej, aby oznámil, či sporný bytový dom je vedený ako majetok podliehajúci konkurzu a tvorí konkurznú podstatu úpadcu, ktorý v odpovedi z 3. mája 2007 uviedol, že bytový dom nie je vedený ako majetok podliehajúci konkurzu, ale niektoré byty spolu s podielom na pozemku sú súčasťou konkurznej podstaty úpadcu,

- okresný súd výzvou zo 7. apríla 2009 a následne 13. júla 2009 adresovanou Okresnému súdu Bratislava I zisťoval, či konkurzné konanie vedené pod sp. zn. 2 K 15/06 je právoplatne skončené,

- podľa oznámenia Okresného súdu Bratislava I z 30. júla 2009 konkurzné konanie stále nie je skončené.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 53/2000 bolo v čase doručenia sťažností ústavnému súdu aj naďalej prerušené podľa § 41 ods. 1 zákona o konkurze.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťami domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatoval, že konanie, ktorého predmetom je (po úpravách petitu) rozhodovanie o návrhu žalobcov (vrátane sťažovateľov) na nahradenie prejavu vôle žalovanej na uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva bytov, nemožno z právneho hľadiska považovať za zložité. Na základe analýzy doterajšieho priebehu konania aj vzhľadom na počet žalobcov (37) ústavný súd pripustil, že vec možno z faktického hľadiska považovať za zložitejšiu, a preto túto skutočnosť zohľadňoval pri svojom rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľov.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd konštatoval, že sťažovatelia v doterajšom priebehu konania poskytovali okresnému súdu potrebnú súčinnosť, a preto nemožno pripísať na ich ťarchu negatívny podiel na tom, že namietané konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené. Na druhej strane ústavný súd vzal do úvahy, že žalobcovia v doterajšom priebehu konania viackrát zmenili žalobný petit, pričom okresný súd sa musel s týmito procesnými úkonmi vysporiadať, čo malo objektívne vplyv na doterajšiu dĺžku namietaného konania. Preto ústavný súd túto skutočnosť zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Napokon ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v doterajšom priebehu konania. Pri hodnotení tohto kritéria vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné priet'ahy v konaní, a teda porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy,

ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd na základe skutočností obsiahnutých v spise konštatoval, že postup okresného súdu v namietanom konaní nevykazoval dlhšie obdobia nečinnosti, t. j. jeho postup bol v zásade plynulý. Na druhej strane ústavný súd konštatoval, že doterajší priebeh namietaného konania sa vyznačoval nesústredenou činnosťou okresného súdu, ktorá mala nezanedbateľný vplyv na jeho doterajšiu neprimeranú dĺžku. Tento záver ústavného súdu sa týka jednak nesprávneho posúdenia zmeškania lehoty na podanie odvolania žalovanou proti rozsudku z 2. apríla 2003, nesprávneho postupu pri vyrubení poplatku za odvolanie žalovanej proti rozsudku z 2. apríla 2003 a najmä ďalších dôvodov, pre ktoré krajský súd uznesením č. k. 15 Co 33/06-841 z 28. júna 2006 zrušil rozsudok okresného súdu z 2. apríla 2003. Krajský súd v odôvodnení označeného uznesenia totiž okresnému súdu najmä vytkol, že sa v napadnutom rozsudku nezaoberal „otázkou aktívnej legitímácie navrhovateľov“, pričom „Pre nedostatok dôvodov v tomto smere je preto rozsudok súdu prvého stupňa nepreskúmateľný“, a tiež to, že „... neodôvodnil, prečo pri kúpnej cene za byty a pozemky vychádzal len z kúpnej ceny za bytový dom a nie aj z kúpnej ceny za pozemky sčasti prevádzanej na navrhovateľov. Okresný súd neodôvodnil ani to prečo do obstarávacej ceny nezhrnul náklady súvisiace s obstaraním majetku, ako žiadal odporca. V tomto smere je rozsudok okresného súdu pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľný.“

... Účastníci v doterajšom priebehu konania predkladali viacero návrhov zmlúv o prevode vlastníctva bytov, pričom išlo tak o návrhy navrhovateľov, ako aj o návrhy v znení navrhovanom odporcom. Vzhľadom na to i vzhľadom na veľký počet účastníkov konania stalo sa neprehľadným, kto z účastníkov to – ktoré navrhované znenie zmluvy predkladá a z akých skutočností pritom vychádzal. Keďže zo spisového materiálu predloženého krajskému súdu nebolo zrejmé, ktoré znenie zmlúv tvorí súčasť napadnutého rozsudku, okresný súd v ďalšom konaní aj tento nedostatok odstráni.

... Odporca dôvodne v odvolaní namieta formuláciu výroku napadnutého rozsudku, pokiaľ okresný súd pri tých účastníkoch, ktorí sú manželmi a vzniklo im právo spoločného nájmu k bytu, nahrádza vyhlásenie vôle odporcu u každého z manželov osobitne bez ohľadu na to, že u nich existuje právo spoločného nájmu bytu. Aj uvedený nedostatok okresný súd v ďalšom konaní odstráni.“.

V období po prerušení konania v zmysle § 47 ods. 1 zákona o konkurze na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava I č. k. 2 K 15/2006-76 z 29. júna 2006 nemohlo podľa názoru ústavného súdu dôjsť k zbytočným priet'ahom v konaní, keďže konanie bolo podľa jeho názoru prerušené v súlade so zákonom, pričom okresný súd v tejto súvislosti vykonal včas všetky potrebné procesné úkony a sleduje, či uvedené konkurzné konanie ešte prebieha. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej prerušenie konania, ku ktorému došlo v súlade so zákonom, predstavuje zákonnú prekážku v konaní, a preto nečinnosť všeobecného súdu z dôvodu existencie zákonnej prekážky v konaní neposudzuje ako zbytočné priet'ahy v konaní (m. m. II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06, IV. ÚS 328/09 atď.).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že neefektívnou činnosťou okresného súdu v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľ'ov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

Sťažovatelia tiež žiadali, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2000 v ďalšom období konal bez zbytočných prietáhov. Keďže ústavný súd v náleze č. k. IV. ÚS 411/09-19 z 22. januára 2010 takýto príkaz okresnému súdu už uložil, nebolo potrebné deklarovať ho opätovne, a preto v tejto časti sťažnostiam sťažovateľov nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj ich žiadosťami o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovatelia v rámci každej sťažnosti žiadali, aby im bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € s poukazom na to, že *„právna neistota, v ktorej sa dlhodobo nachádzajú, im spôsobila nielen materiálnu, ale aj nemateriálnu ujmu, spočívajúcu v neistote ohľadne vlastníckych práv k bytu, ktorý užívajú 15 rokov a do dnešného dňa z dôvodu nekonania súdu im vlastníctvo nebolo priznané“*.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc doterajšiu dĺžku namietaného konania, dôvody, pre ktoré v ňom došlo k zbytočným prietahom, faktickú zložitosť veci, ako aj správanie sťažovateľov ako účastníkov konania a ďalšie okolnosti predmetného konania ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 000 € každému zo sťažovateľov primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

Sťažovatelia tiež žiadali o úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou JUDr. K. U.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Z citovaných ustanovení § 36 zákona o ústavnom súde vyplýva, že sťažovatelia nemajú obligatórny nárok na úhradu trov konania pred ústavným súdom, t. j. ústavný súd môže úhradu trov konania účastníkovi konania úplne alebo sčasti priznať podľa svojho uváženia zohľadňujúc pritom konkrétne okolnosti daného prípadu.

V danom prípade bolo ústavnému súdu doručených šesť sťažností, pričom v každej z nich boli dvaja sťažovatelia právne zastúpení vo všetkých prípadoch tou istou advokátkou. Sťažovatelia v každej z jednotlivých sťažností žiadali o úhradu trov konania v sume 254,88 €, čo by pri šiestich sťažnostiach predstavovalo úhradu v sume 6-krát 254,88 €, t. j. spolu 1 529,28 €.

Predmetné sťažnosti ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 149/2010-09 z 1. apríla 2010 spojil na spoločné konanie, keďže sa týkali toho istého konania pred okresným súdom a boli obsahovo totožné. Táto skutočnosť v podstatnej miere znížila nároky tak na prípravu zastupovania, ako aj spísanie sťažností (identický obsah), čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o úhrade trov konania. Vychádzajúc z tejto skutočnosti, ako aj z oprávnenia priznať úhradu trov konania účastníkom konania len sčasti, ústavný súd rozhodol o priznaní úhrady konania len v sume 254,88 € (bod 3 výroku tohto nálezu), t. j. v sume žiadanej len za jednu sťažnosť.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2010